

РАЗВОЈНА АГЕНЦИЈА СРБИЈЕ

ПРИЛОГ 1. УПУТСТВА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОГРАМА ПОДРШКЕ ПРИВРЕДНИМ ДРУШТВИМА ЗА УЛАЗАК У ЛАНЦЕ ДОБАВЉАЧА МУЛТИНАЦИОНАЛНИХ КОМПАНИЈА У 2024. ГОДИНИ

Методологија за утврђивање критеријума и бодова за оцењивање допуштених пријава

Садржај

Критеријуми и бодови за оцењивање и рангирање допуштених пријава	1
Методологија за обрачун критеријума и формуле	2
I корак - Обрачун геометријске средине раста	2
II корак - Поређење добијених параметара са најбољом вредношћу у групи	3
III корак - Утврђивање континуитета раста и додељивање пондера	4
IV корак - Обрачун коначних поена параметра	4
V корак - Нормализација резултата и додела бодова за критеријум.....	5
V-7. Носилац сертификата IATF16949/IRIS/CE/3A/CEN.....	5
V-8. Писмо препоруке МНК и Писмо препоруке добављача МНК.....	6
VI корак - Коначно рангирање	6

Критеријуми и бодови за оцењивање и рангирање допуштених пријава

Након спровођења поступка формалне исправности поднетих пријава, благовремене, потпуне и допуштене Пријаве биће рангиране према критеријумима и методологији бодовања представљеним у овом поглављу.

Методологија за оцењивање и рангирање пријава користи показатеље као основе за анализу средњорочне стабилности и раста компанија. Критеријуми су формулисани тако да пружају детаљан увид у раст прихода, масе плата, продуктивности, профитабилности и улагања у основна средства.

Узимајући у обзир разлике у обиму пословања сразмерно величини привредног друштва, благовремене, потпуне и допуштене Пријаве (у даљем тексту: исправне пријаве) у циљу оцене и рангирања биће разврстане у три групе према величини привредног друштва:

I група: микро привредна друштва

II група: мала привредна друштва

III група: средња привредна друштва

Критеријуми за оцену формално исправних пријава и максималан број бодова за задате критеријуме презентовани су у табели која следи:

Редни број	Критеријум	Максималан број бодова за критеријум
1	Раст масе плата (геометријска средина раста у периоду 2021-2023) ¹	10
2	Раст прихода од продаје готових производа и услуга (геометријска средина раста у периоду 2021-2023) ²	20
3	Раст прихода по запосленом (геометријска средина раста у периоду 2021-2023) ³	10
4	Раст профитне марже (геометријска средина раста у периоду 2021-2023) ⁴	10
5	Раст улагања у основна средства(геометријска средина раста у периоду 2021-2023) ⁵	10

¹ Маса плата се обрачунава на основу позиције Биланса успеха АОП 1016, назив: „Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи“. За 2021., 2022. и 2023. годину.

² За 2021., 2022. и 2023. годину позиција Биланса успеха АОП 1005, назив: „Приход од продаје производа и услуга“.

³ За 2021., 2022., и 2023. годину приход по запосленом се посматра као однос између позиција Биланса успеха и статистичког извештаја и то АОП 1001 – назив: „Пословни приход“ и АОП 9005 – назив: „Просечан број запослених“ у години на основу сати рада., применом следеће формуле: Пословни приход/Просечан број запослених.

⁴ За 2021., 2022., и 2023. годину профитна маржа се утврђује као однос позиција Биланса успеха и то позиција АОП 1025, назив: „Пословни добитак“ и АОП 1001, назив: „Пословни приход“ применом следеће формуле: Профитна маржа (%) = (Оперативна добит ÷ Пословни приход) × 100

⁵ За 2021., 2022., и 2023. годину улагање у основна средства (CAPEX) се утврђује као стање позиције Биланса

Редни број	Критеријум	Максималан број бодова за критеријум
6	Раст обрта имовине (геометријска средина раста у периоду 2021-2023) ⁶	10
7	Индустријски специфични стандарди IATF 16949 / IRIS / CE-3A / CEN група стандарда ⁷	20
8	Писмо препоруке, издато од стране МНК ⁸ , односно од стране постојећег Добављача МНК ⁹	10
	Максималан број бодова	100

Методологија за обрачун критеријума и формуле

Пријаве ће бити оцењене применом следећих формула, односно методологије и то за критеријуме од 1 до 6:

1 корак - Обрачун геометријске средине раста

За критеријуме под редним број од 1 до 6 за потребе обрачуна раста користиће се следећа формула:

Формула: Геометријска средина раста у периоду 2021. до 2023. године = Вредност $i+1$ / Вредност $i-1$ ^{1/n-1}

Где је n број посматраних периода.

Пример за 1. критеријум: Геометријска средина раста за масу плата у посматраном периоду = (Маса плата 2022/Маса плата 2021×Маса плата 2023/Маса плата 2022) ^{1/n-1}

Како би се добила реална процена раста користи се комбинација геометријског раста и медијане раста за категорију величине компаније, у циљу обезбеђења тачне процене раста уз избегавање екстремних вредности, посебно у случајевима када су подаци из претходних година једнаки нули.

Геометријски раст за три године - Када су вредности за претходне три године различите од нуле, примењује се геометријски раст за све три године. Ова метода узима у обзир кумулативни

стања - АОП 0009, назив: „Некретнине, постројење и опрема” на крају године умањено за стање АОП 0009 на почетку године и увећано за трошкове амортизације (Позиција Биланса успеха АОП 1020, назив: „Трошкови амортизације”) у посматраној години, применом следеће формуле; CAPEX за дату годину: Основна средства на крају n године – Основно средства на крају n-1 године + трошкови амортизације у n години.

⁶ За 2021., 2022., и 2023. годину обрт имовине се утврђује као однос укупног пословног прихода (АОП 1001 – Пословни приход из обрасца Биланса успеха и просечне обртне имовине АОП 0030 – Обртна имовина из обрасца Биланса стања) применом следеће формуле: Обрт имовине (%) = Пословни приход / ((Обртна имовина на крају периода + Обртна имовина на почетку периода) / 2) × 100

⁷ CEN група стандарда - ХАРМОНИЗОВАНИ ЕВРОПСКИ СТАНДАРДИ

⁸ МНК – Мултинационална компанија

⁹ У случају да Подносилац пријаве достави више писама препоруке од МНК односно од стране постојећег добављача МНК, за потребе примене ове методологије узимаће се у обзир само једно писмо препоруке. Сабирање поена по овом критеријуму, у случају прилагања већег броја писама препоруке није дозвољена.

ефекат промена током целокупног периода, што омогућава стабилније и прецизније процене раста.

Геометријски раст за две године - Када прва година у низу бележи вредност 0, израчунава се геометријски раст на основу преостале две године. Ова метода омогућава процену раста на основу доступних података.

Геометријски раст на основу медијане у случају наглог раста - Ако исправна пријава привредног друштва бележи нагли раст у 2023. години, док су вредности у 2021. и 2022. години 0, примењују се следећи кораци за израчунавање медијане:

- Када постоји више исправних пријава за одређену величину привредног друштва, медијана се рачуна само за ту величину.
- Ако постоји само једна исправна пријава са наглим растом у одређеној величини привредног друштва, примењују се следећа правила:
  - Ако је једна исправна пријава величине средње, а има више исправних пријава величине мало, медијана се рачуна само за величину мало.
  - Ако је једна исправна пријава величине мало и једна исправна пријава величине средње, а више исправних пријава величине микро, медијана се рачуна за величине средње и мало.
  - Ако је једна исправна пријава величине микро и више исправних пријава величине мало, медијана се рачуна само за величину мало.
  - Ако постоји једна исправна пријава величине микро и једна исправна пријава величине мало, а више исправних пријава величине средње, медијана се рачуна за величине микро и мало.

Пад или одсуство раста - Када је процењени раст негативан или једнак 0, вредност се поставља на 0. Овај приступ обезбеђује да негативне промене не утичу неповољно на рангирање и даје стабилније резултате.

II корак - Поређење добијених параметара са најбољом вредношћу у групи

Након обрачуна геометријске средине раста, резултати сваке исправне пријаве, за сваки критеријум пореде се са најбољом вредношћу у оквиру групе. Ово поређење омогућава да се утврди позиција исправне пријаве у односу на најбоље резултате у групи. Свака пријава се пореди унутар своје групе („Микро”, „Мала”, „Средња”).

Исправне пријаве које остваре негативан раст за неки критеријум (нпр. смањење извоза или броја држава) у том критеријуму ће добити 0 поена након поређења са најбољом вредношћу.

Групе са само једном исправном пријавом: Ако група има само једну исправну пријаву, та пријава задржава своју вредност (раст) и не упоређује се са нижом групом.

Формула: Вредност за исправне пријаве/Највиша вредност у групи

III корак - Утврђивање континуитета раста и додељивање пондера

Циљ је да се утврди да ли исправна пријава на основу посматраног параметра има конзистентан раст током три узастопне године (2021., 2022., и 2023. година) и да се на основу тога доделе одговарајући пондери који ће утицати на финални резултат пријаве. Овај приступ осигурава да исправна пријава са стабилним растом добију предност.

Резултат параметра исправне пријаве се множи са додељеним пондером за континуитет раста како би се добио кориговани финални параметар.

На основу резултата поређења годишњих стопа раста у односу на најбоље вредности групе, исправним пријавама се додељују следећи пондери:

Пондер 1,2 (највиши пондер јер пријава показује одрживи и стабилан раст) – пријава има конзистентан раст у све три године (2021-2023) - Уколико пријава бележи раст у 2022. години у односу на 2021. и у 2023. у односу на 2022. годину, сматра се да има стабилан и континуиран раст.

Пондер 1,1 (позитиван пондер, али мањи јер компанија није имала стабилан раст током целог периода) – пријава има раст у 2023. у односу на 2022. годину, али је у 2022. забележила пад у односу на 2021. годину. У овом случају, пријава успева да се опорави у последњој години (2023. година), али је забележила пад у претходној години. **Такође**, пондер 1,1 се додељује пријави која је имала нагли раст у 2023. години, али није бележила вредности у 2021. и 2022. години.

Пондер 1,0 (неутралан пондер) – Када пријава показује раст у 2022. у односу на 2021. годину, али затим забележи пад у 2023. у односу на 2022. годину, то указује на осцилирајући тренд. Иако постоји укупан раст у периоду од 2021. до 2023. године, овај пад у последњој години може указивати на нестабилност, што резултира нижим пондером. **Такође**, пондер 1 додељује се и у случају када су све три године једнаке, а веће од нуле, што указује на стабилан ниво без промена током целог периода.

Пондер 0 – Додељује се исправним пријавама које бележе пад вредности у све три године.

IV корак - Обрачун коначних поена параметра

Исправне пријаве затим добијају основне поене за сваки параметар на основу пондера за резултате. Основни поени се израчунавају на следећи начин:

Коначни поени за параметар = (Вредност исправне пријаве/Најбоља вредност у групи) ×
Пондер стабилности

V корак - Нормализација резултата и додела бодова за критеријум

За сваки дефинисани критеријум, исправне пријаве које показују највише перформансе биће награђене максималним бројем бодова. Процес укључује нормализацију резултата, уклањање негативних вредности и рангирање на основу перформанси у односу на одређене перцентиле.

Уклањање негативних вредности

Исправне пријаве са негативним резултатима биће искључене из процеса доделе бодова и биће им додељено 0 бодова. На овај начин обезбеђује се да се у бодовању узму у обзир само позитивне перформансе, чиме се осигурава објективност у додели бодова.

Нормализација резултата

Перформансе исправних пријава ће бити нормализоване на основу минималних и максималних вредности како би се резултати исправних пријава усагласили на заједничкој скали, што олакшава поређење и бодовање. Нормализација се врши помоћу следеће формуле:

Нормализовани резултат=(Резултат исправне пријаве –Најнижи резултат свих пријава)/
(Разлика највишег и најнижег резултата пријаве).

Нормализација се примењује у перцентилним распонима од по 5% или 10%, у зависности од максималног броја бодова (10 или 20) за дати критеријум.

Пример: За исправне пријаве које спадају у горњих 5% највиших вредности за дати критеријум, додељују се бодови у распону од 19 до 20, где је максимална вредност додељена највишим резултатима. Исправне пријаве у распону између 90. и 95. перцентила добијају бодове између 18 и 19, у зависности од њихове позиције у том распону, при чему су вредности ближе 95. перцентилу бодоване више. Овај принцип се примењује и на ниже перцентиле, смањујући бодове у складу са нижим перформансама, све до 1 бода.

Најбоље рангиране исправне пријаве у свакој групи добијају максималан број бодова (10 или 20, у зависности од критеријума), док остале пријаве добијају бодове у распону од 0 до 9 (ако је максимум 10) или од 0 до 19 (ако је максимум 20).

За параметре 7 и 8:

V-7. Носилац сертификата IATF16949/IRIS/CE/3A/CEN

У случају достављања доказа о издатим сертификатима *IATF16949*, *IRIS* или специфичним индустријским стандардом из групе стандарда *CEN*¹⁰ Подносилац пријаве остварује право на 20 бодова.

¹⁰ CEN група стандарда - ХАРМОНИЗОВАНИ ЕВРОПСКИ СТАНДАРДИ

V-8. Писмо препоруке МНК и Писмо препоруке добављача МНК

У случају достављања Писма препоруке МНК које садржи све обавезне податке и које је потписано од стране представника МНК, на начин прописан у Упутству, Подносиоцу пријаве се додељује 10 бодова.

У случају достављања Писма препоруке Добављача МНК које садржи све обавезне податке, икоје је потписано од стране представника Добављача МНК на начин прописан у Упутству, Подносиоцу пријаве се додељује 5 бодова.

VI корак - Коначно рангирање

Након обрачуна, резултати из сваке групе биће обједињени у јединствену ранг листу.

Напомена: У случају истог броја бодова, предност ће имати исправне пријаве са вишим апсолутним растом прихода од продаје производа и услуга ¹¹ у 2023. години у односу на 2022. годину.

Првих 12 (дванаест) Подносилаца пријава са највишем износом бодова у коначно утврђеној ранг листи биће изабрани за даље учествовање у Програму.

У случају додатне расположивости Буџета Програма, Агенција може одобрити учешће и броју Учесника већем од 12, о чему се Подносиоци пријаве обавештавају. Уколико је укупно поднето 12 пријава или мање, Агенција није у обавези да спроводи рангирање Пријава. Уколико Подносилац пријаве не испуњава све услове програма, или је на основу бодовања рангиран испод 12. места у случају да нема расположивих средстава у Буџету Програма, Агенција доноси Решење о одбијању Пријаве.

Датум: 11. децембар 2024. године

Број: IZ-1-01-020-5/2024

За Развојну агенцију Србије

Радош Газдић, в.д. директора

¹¹ Позиција Биланс успеха АОП 1005, назив „Приход од продаје производа и услуга“